

INTER ISLAMIC MOCK EXAMINATION

KISWAHILI 1

MWONGOZO WA USAHIHISHAJI

2026

1. Mtahiniwa anapaswa kusoma na kujibu maswali kwa kina kama ifuatavyo:

(a) Kichwa cha habari ni

MAANDAMANO YA KISIASA/ATHARI ZA MAANDAMANO

(Au namna nyingine kama inaendana na habari)

- Kichwa kisichopigiwa mstari na kuandikwa kwa herufi kubwa hakitapewa alama.

(Alama 02)

(b) Mataifa yaliyoendelea yanatumia propaganda zifuatazo:

(i) Vyombo vya habari **(Alama 01)**

(ii) Kununu wasaliti/vibaraka **(Alama 01)**

(Mtahiniwa anaweza Andika nyinginezo, apewe alama)

(c) Maana ya methali

(i) Mkataa pema pabaya panamwita, ina maana kuwa

Ukikataa neema uliyonayo utaambulia mkosi/balaa. **(01 alama)**

(ii) Vita vya panzi furaha kwa kunguru, ina maana watu wa karibu wanapoingia katika uadui watu wengine hufurahia. **(Alama 01)**

(d) Athari zinazoweza kujitokeza kutokana na janga hilo ni:-

(i) Kuharibika kwa miundombinu **(Alama 01)**

(ii) Kukithiri kwa mauaji **(Alama 01)**

(iii) Kukosekana kwa amani (au nyinginezo)

(e) Namna bora ya kuisaidia serikali ili kuepuka jambo hili ni:

(i) Kutoa elimu **(Alama 01)**

(ii) Kuwajibika **(Alama 01)**

(iii) Kuwa wawazi n.k

Vipengele vitano (05)

Kila kipengele **Alama 02**

Jumla alama 10

2. Mtahiniwa aoneshe kwa mifano aina za upatanisho wa kisarufi kama ifuatavyo:

(i) Nomino na kivumishi mfano Mtoto mzuri

(ii) Nomino na kitenzi mfano. Mtoto anakula

(iii) Nomino, kivumishi na kitenzi. Mfano Kijiko kizuri kimepotea

(iv) Kiwakilishi na kivumishi. Mfano Yule mfupi

- (v) Kiwakilishi na kitenzi. Mfano Wangapi wanasoma
 - (vi) Nomino na kishazi tegemezi. Mfano, Mtoto aliyepotea ni wangu
- Hoja 05 @ alama 02 = 10**
(Mtahiniwa atoe hoja na mfano ili apate alama 02)

3. Mtahiniwa afafanue njia zinazotumika kuunda misimu kama ifuatavyo:

(Atoe mfano na maelezo mafupi)

- (i) Njia ya kutohoa. Mfano. Demu – msichana Fegi – Sigara
- (ii) Njia ya ufupisho. Kama kawa, utajiju
- (iii) Njia ya tanakali sauti. Mfano Malapa – Ndala Mataputapu – pombe
- (iv) Njia ya kubadili maana ya msingi ya neno. Mfano kuzimia/kumfia – kupenda sana
- (v) Njia ya sitiari. Mfano Amevaa chupa Amevaa nguo ya kubana

Hoja 5 @ alama 02 = 10

(Kila hoja iwe na maelezo mafupi na mfano ilia pate alama 02)

4. (a) Mtahiniwa atoe ufafanuzi wea kina wa sentensi ambatani na sentensi changamani kwa mfano, kama ifuatavyo:

Sentensi changamani ni aina ya sentensi inayoundwa na O – rejeshi au viambishi vingine temezi. Mfano. Mbuza aliyeibiwa amepatikana LAKINI. **(Alama 01)**

Sentensi ambatani ni aina ya sentensi inayoundwa na muunganiko wa sentensi mbili au zaidi. Mfano sentensi sahili na sentensi sahili kwa kutumia kiunganishi mfano. Baba analima na mama anapika **(Alama 01)**

(Jumla alama 02)

(b) Mtahiniwa abainishe mazingira ya utokeaji wa vielezi na ataje kielezi husika kwa kutoa mfano wa tungo kama ifuatavyo:

- (i) Mazingira ya kuonesha mara ngapi tendo limefanyika au litafanyika.
- Hapa tunapata kielezi cha idadi. Mfano mtoto amepigwa mara mbili
- (ii) Mazingira ya kuonesha wakati gani tendo linafanyika au litafanyika.
- Hapa tunapata kielezi cha wakati mfano. Atafika leo asubuhi
- (iii) Mazingira ya kuonesha wapi tendo linafanyika au litafanyika.
- Hapa tunapata kielezi cha mahali. Mfano. Atakwenda sokoni
- (iv) Mazingira ya kuonesha namna gani tendo linafanyika au litafanyika. Hapa tunapata kielezi cha namna au jinsi. Mfano Anakula polepole

(Hoja 04 @ alama 02 = 08 JUMLA ALAMA 10)

SEHEMU B (Alama 60)

5. Mtahiniwa abainishe mambo ya kuzingatia wakati wa uandishi wa Risala kama ifuatavyo:

- (i) Kuzingatia lengo la Risala
- (ii) Kuzingatia alama za uakifishaji
- (iii) Kuzingatia muundo wa Risala
- (iv) Kuzingatia mtiririko wa hoja kimantiki katika aya
- (v) Kuzingatia matumizi ya lugha fasaha
- (vi) Kuzingatia hadhi na mamlaka ya mgeni rasmi na hadhira lengwa.

Hoja 6 @ alama 03 = 18

Utangulizi = alama 01

Hitimisho = alama 01

(JUMLA ALAMA 20)

6. Mtahinia aonese mchango wa lugha ya Kiswahili katika sekta ya Elimu kama ifuatavyo:

- (i) Kiswahili kutumika kama lugha ya kufundishia shule za msingi
- (ii) Kiswahili kutumika kama somo shule za sekondari
- (iii) Kuchapisha vitabu mbalimbali vya Kiswahili shule ya msingi na sekondari
- (iv) Kiswahili kutumika kama somo katika ngazi ya elimu ya juu (vyuo vikuu)
- (v) Kiswahili kutumika kama lugha ya kufundishia katika vyuo vya ufundi na vyuo vya kati
- (vi) Kiswahili kiliundiwa Baraza lake la kukikuza na kukieneza BAKITA pamoja na asasi nyingine.
- (vii) Kutumika kuandaa miongozo ya ufundishaji kwa elimu ya msingi.

Hoja 6 @ alama 03 = 18

Utangulizi = alama 01

Hitimisho = alama 01

JUMLA ALAMA 20

7. Mtahiniwa atoe ufafanuzi wa kina juu ya chama cha kukuza na kueneza Kiswahili duniani CHAUKIDU kama ifuatavyo:

- (i) Kukuza lugha ya Kiswahili katika Nyanja zote ambazo lugha hii inatumika. Mfano uandishi, habari.
- (ii) Kusambaza habari na matokeo ya utafiti kwa kutumia majarida na teknolojia
- (iii) Kujumuisha Pamoja wanachama kwa ajili ya kubadilishana Mawazo na ujuzi. Mfano ufundishaji, utafiti, utangazaji nk.
- (iv) Kuelimisha umma juu ya umuhimu wa kujivunia na kuheshimu lugha ya Kiswahili.
- (v) Kushauri na kushinikiza serikali za nchi wanachama kutambua thamani iliyobebwa na maliasili hii adhimu duniani ili kuunda sera imara ya lugha.
- (vi) Kuunga mkono juhudi zinazofanywa na asasi nyingine katika kukuza na kueneza lugha ya Kiswahili.

Hoja 6 @ alama 03 = 18

Utangulizi = alama 01

Hitimisho = alama 01

JUMLA ALAMA 20

8. Mtahiniwa afafanue kwa kina umuhimu wa udurusu wa Rasimu ya kwanza katika tafsiri kama ifuatavyo:

- (i) Kusahihisha makosa ya kisarufi na miundo isihyoeleweka vizuri
- (ii) Kuonyesha sehemu zenye tafsiri ya mzunguko na zenye matumizi potofu ya visawe
- (iii) Kurekebisha sehemu zenye muunganiko mbaya ambazo zinazuia mtiririko mzuri wa matini
- (iv) Kuhakiki kukubalika kwa lugha iliyotumika katika tafsiri kwa kuzingatia umbo lililotumika kuwasilisha matini lengwa na mada ya matini chanzi.
- (v) Kuona iwapo mada au ujumbe mkuu wa matini chanzi unajitokeza waziwazi katika matini lengwa
- (vi) Kuhakiki usahihi na kukubalika kwa maana zinazowasilishwa katika matini lengwa.

Hoja 6 @ **alama 03 = 18**

Utangulizi = **alama 01**

Hitimisho = **alama 01**

JUMLA ALAMA 20

9.